

Bilaga 1. Metod

För att svara på uppdraget genomförde Skolverket intervjuer i åtta kommuner; Ekerö, Eskilstuna, Göteborg, Helsingborg, Hultsfred, Malmö, Stockholm och Umeå. Vi valde dessa kommuner för att det fanns indikationer på att de hade haft, har eller funderade på att anordna engelskspråkig undervisning för nyanlända elever i gymnasieålder. En källa till information om detta var en enkät som skickades ut inom den del av samma regeringsuppdrag som kartlägger engelskspråkig undervisning i gymnasieskolan.¹ För att identifiera exempelkommuner ställdes följande fråga i enkäten, som gick ut till samtliga huvudmän för gymnasieskolan våren 2016:

Har ni diskuterat om engelskspråkig undervisning på gymnasieskolans nationella program skulle kunna vara ett alternativ för nyanlända elever i gymnasieåldern (16-20 år) på era skolor/skolenheter, förutsatt att de kunde få dispens från kravet på behörighet i svenska/svenska som andraspråk?

Det var 49 kommunala huvudmän som svarade ”ja” på frågan. Av dessa var det däremot bara ett fåtal som haft konkreta och mer långtgående planer på eller erfarenheter av engelskspråkig undervisning för nyanlända. Några huvudmän som svarade ”ja” svarade att de i de diskussioner som förts kommit fram till att det inte var aktuellt. Ytterligare kommunexempel identifierades genom telefonsamtal till huvudmän som i enkäten svarat att de tidigare haft men inte längre har engelskspråkig undervisning. Telefonsamtalen genomfördes inom den andra delen av samma regeringsuppdrag. Vi fick även information som var till hjälp vid urvalet av kommuner via Skolverkets kommunala referensgrupp samt Nationellt centrum för svenska som andra språk vid Stockholms universitet.

En målsättning i urvalet av kommuner var att få en spridning när det gäller kommunernas organisatoriska förutsättningar för att anordna engelskspråkig undervisning för nyanlända. De faktorer vi beaktade var geografiskt läge, andel och antal nyanlända elever i gymnasieskolan, kommunstorlek samt om kommunen hade IB-utbildning eller nationella program med engelskspråkig undervisning. Samtidigt skulle det, som nämnt, finnas viss erfarenhet av eller planer på att anordna engelskspråkig undervisning för nyanlända.

I de åtta kommuner som ingick i studien hade elevantalet på språkinträdning ökat mycket mellan hösten 2015 och hösten 2016². Till hösten 2017 förväntas antalet nybörjare på språkinträdning minska kraftigt.

¹ Regeringsuppdrag givet i Skolverkets regleringsbrev 2016.

² Enligt Skolverkets statistik.

Antal elever på språkintröduktion

Kommun	ht 2015	ht 2016
Ekerö	14	8
Eskilstuna	301	496
Helsingborg	186	400
Hultsfred	23	143
Göteborg	1301	2198
Malmö	545	738
Stockholm	1332	2230
Umeå	145	343

Skolverket besökte samtliga kommuner utom Helsingborg under sommaren och hösten 2016. I Helsingborg inhämtade vi vid ett par tillfällen information per telefon från en chef inom antagning men gjorde inga intervjuer i övrigt. I Göteborg och Ekerö avgränsade vi besöket till en gymnasieskola. För att få en så bred belysning som möjligt i de andra kommunerna genomförde vi intervjuer med tjänstemän på utbildningsförvaltningar, mottagningsverksamheter för nyanlända, gymnasieskolor med språkintröduktion, IB och nationella program med engelskspråkig undervisning. Intervjupersonerna var utvecklingsledare, strateger, chefer inom antagningen och förvaltningschefer, rektorer, programsamordnare, IB-koordinatorer, lärare, studie- och yrkesvägledare samt en representant för elevhälsan.

Intervjuerna var semistrukturerade och genomfördes i grupp.

I några kommuner intervjuade vi nyanlända elever. Eleverna gick på språkintröduktion, IB eller studerade integrerat med ett nationellt gymnasieprogram samtidigt som de var inskrivna på ett introduktionsprogram. Av de totalt 14 eleverna var majoriteten pojkar. Eleverna var mellan 16 och 18 år gamla och kom från flera olika länder men framför allt från Syrien och Afghanistan. Intervjuerna genomfördes på både svenska och engelska, och vanligen i grupper med två elever tillsammans.

Eventuella metodproblem

Studiens fokus skiftade under tiden som arbetet pågick. Från att ha fokuserat på hur elever kan gynnas av engelskspråkig undervisning, under förutsättning att det genom en regeländring blev möjligt att anta nyanlända elever till ett nationellt gymnasieprogram trots att de saknar behörighet i svenska, blev det nya fokusområdet engelskspråkig undervisning inom det befintliga systemet. Denna förändring på fokus bedöms dock inte påverka studiens genomförande eller resultat, utifrån att de kommuner som valdes att utgöra exempel enligt de ursprungliga premisserna även var relevanta för den slutliga uppdragsformuleringen.

Det som eventuellt kan ha påverkats av detta skifte i fokus är de förväntade resultaten och de frågeställningar som ställdes upp inom ramen för uppdraget.

Utifrån den ursprungliga förförståelsen för uppdragets syfte bedömdes det att framförallt elever med god studiebakgrund skulle kunna gynnas, eftersom de förväntades ha goda ämneskunskaper. Enligt den slutliga formuleringen blir målgruppen för engelskspråkig undervisning bredare och enligt ett synsätt kan alla nyanlända elever med bättre kunskaper i engelska än svenska potentiellt gynnas av att få använda de kunskaperna i sin inläring. Bedömningen är dock att detta inte i någon större utsträckning har påverkat resultaten i studien då den bredd som de olika kommunexemplen uppvisar när det gäller engelskspråkig undervisning fångar de möjligheter och utmaningar som gäller för även dessa elever. Slutsatsen att det främst är elever med god skolbakgrund som kan gynnas av att få undervisning på engelska bedöms således inte vara en effekt av att det var ett antagande i studiens inledningsfas.